

Sygn. akt VIII U 2085/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Teresa Kalinka
Protokolant	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2020 r. w Gliwicach

sprawy J. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 15 czerwca 2018 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) Sędzia Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 2085/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 15 czerwca 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu J. O. prawa do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie art. 110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W uzasadnieniu decyzji ZUS wskazał, że obliczony dla ubezpieczonego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł jedynie 231,12%, zamiast wymaganych 250%.

W odwołaniu od decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany przez orzeczenie co do istoty sprawy i obciążenie organu rentowego kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Ubezpieczony podniósł, iż w jego ocenie, przedłożone przez niego dokumenty potwierdzają uzyskiwanie przez niego zarobków na poziomie pozwalającym na wyliczenie wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury, niż przyjęty przez ZUS w zaskarżonej decyzji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił, co następuje:

J. O. jest uprawniony do renty inwalidzkiej w związku z wypadkiem przy pracy.

Na podstawie decyzji (...) Oddział w R. z 25 listopada 1994r. uzyskał prawo do emerytury górniczej od 1 marca 1995r., -tj. od wyczerpania okresu zasiłku chorobowego. Do ustalenia jej wysokości przyjęto 34 lata i 3 miesiące okresów składkowych oraz 7 miesięcy okresów nieskładkowych. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wynagrodzenie z 5 kolejnych lat kalendarzowych z okresu od stycznia 1986r. do grudnia 1990r., gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 304,80% i zgodnie z przepisami został ograniczony do 250%.

Po uzyskaniu prawa do świadczenia, ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu do 22 czerwca 2001r.

W dniu 22 maja 2018r. ubezpieczony wniósł o przeliczenie emerytury, powołując się na nowelizację ustawy o emeryturach i rentach z dnia 5 marca 2015r., tj. na podstawie art. 110a ustawy emerytalno – rentowej. Do wniosku ubezpieczony załączył zaświadczenie Rp-7 z 11 maja 2018r., wystawione przez Spółkę (...) S.A. w B. Oddział w D. Kopalnie (...) w Całkowitej Likwidacji, potwierdzające jego zarobki za lata 1974 – 1995, a także zaświadczenie Rp-7 z 15 stycznia 2018r., wystawione przez (...) Spółkę z o.o. w C., potwierdzające jego zarobki za lata 1997 – 2001. Nadto dołączył odpis legitymacji ubezpieczeniowej, gdzie KWK (...), potwierdziła jego zarobki za lata 1963r. – 1967r. Ubezpieczony dołączył też pismo otrzymane ze Spółki (...) S.A. w B. Oddział w D. Kopalnie (...) w całkowitej likwidacji, gdzie potwierdzono, że brak jest dokumentacji placowej ubezpieczonego za lata przed rokiem 1974.

W efekcie ZUS w dniu 15 czerwca 2018r. wydał zaskarżoną decyzję odmowną.

W toku procesu, na wezwanie Sądu, Spółka (...) S.A.

w B. Oddział w D. Kopalnie (...) w całkowitej likwidacji, nadesłała akta osobowe ubezpieczonego z okresu jego zatrudnienia w KWK (...). W szczególności dokumenty te to tzw. ogólna karta przebiegu zatrudnienia, gdzie zawarto informacje ogólne o ubezpieczonym, jak jego dane osobowe, zdobyte wykształcenie, okresy zatrudnienia u poprzednich pracodawców, daty badań okresowych, zmiany stanowiska pracy. Dodatkowo w dokumentacji tej znajdują się dokumenty potwierdzające, badania okresowe, karty obiegowe, opinie i wyliczenia wysokości nagród, zaświadczenia pracy potwierdzające okresy zatrudnienia i zajmowane w tym czasie stanowiska pracy. Z dokumentacji tej wynika, że ubezpieczony w trakcie zatrudnienia

w KWK (...), pracował od 7 maja 1963r. do 17 kwietnia 1964r. jako ładowacz pz., od 18 kwietnia 1964r. do 14 lipca 1964r. jako robotnik na powierzchni, od 15 lipca 1964r. do 25 lutego 1965r. jako ładowacz pz., od 27 lutego 1965r. do 27 października 1966r. odbywał zasadniczą służbę wojskową, od 4 listopada 1966r. do 31 października 1967r. jako ładowacz pz., od 1 listopada 1967r. do 30 kwietnia 1969r. jako młodszy górnik pz., zaś od 1 maja 1969r. do 8 maja 1972r., na stanowisku górnik pz.

Nadto w aktach osobowych ubezpieczonego znajdują się kartoteki wypłat personalnych, ze wskazaniem stawki płacy zasadniczej, karty zasiłkowe oraz karty obiegowe ze wskazaniem stawki płacy zasadniczej i kategorii zaszeregowania. Są zaświadczenia o wysokości zarobków z ponad 20 lat. Sporne pozostawały zarobki z lat 1968 do 1972.

W oparciu o akta emerytalne ubezpieczonego i przedłożone przez niego dowody, Sąd ustalił, że odwołujący wykazał swoje zarobki za lata 1963 – 1966, 1974 – 1995 oraz przypadające po przyznaniu prawa do emerytury, zarobki za lata 1997 – 2001.

Na podstawie opinii biegłego z 6 kwietnia 2019r. (k.42-63), Sąd ustalił iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne J. O. wynosi:

- za rok 1964 – 32.542,15 zł,

- za rok 1965 – 7.531,12 zł,
- za rok 1966 – 6.601,18 zł,
- za rok 1967 – 44.014,30 zł,
- za rok 1968 – 21.643,20 zł, w I wariantcie i 25.189,87 zł, w II wariantcie,
- za rok 1969 – 45.446,40 zł, w I wariantcie i 52.421,53 zł, w II wariantcie,
- za rok 1970 – 62.924,00 zł, w I wariantcie i 66.291,27 zł, w II wariantcie,
- za rok 1971 – 62.235,55 zł, w I wariantcie i 67.537,02 zł, w II wariantcie,
- za rok 1972 – 27.730,64 zł,

Biegły zarobki odwołującego za lata 1964 – 1967, ustalił w oparciu o zapisy w legitymacji ubezpieczeniowej, które były korzystniejsze niż odtworzone na podstawie akt osobowych. Natomiast wynagrodzenie z roku 1972, ustalił na podstawie zapisów karty zasiłkowej. Z kolei wynagrodzenie za lata 1968 – 1971, odtworzył wynagrodzenie odwołującego, w oparciu katy zaszeregowania i zapisy układów zbiorowych. W szczególności przyjął dniówkowe stawki zaszeregowania za okres od 1 listopada 1967r. w kwocie 56 zł, od 1 maja 1969r. w kwocie 106 zł i od 1 kwietnia 1971r., w kwocie 152 zł.

Biegły odtwarzając powyższe zarobki ubezpieczonego, uwzględnił zapisy w jego dokumentacji osobowej, dotyczące zajmowanych stanowisk. Biegły uwzględnił też stałe dodatki, które niewątpliwie były wypłacane, jak specjalne wynagrodzenie z Karty Górnika, deputat węglowy. Dodatkowo w II wariantcie biegły przyjął, iż ubezpieczony pracował w systemie trzymianowym oraz w niedziele. W związku z tym w wariantcie tym uwzględnił też dodatek za III zmianę dodatek za 2 niedziele w miesiącu. Równocześnie biegły uwzględniając fakt zawarcia przez odwołującego związku małżeńskiego w roku 1968, przyjął wartość deputatu węglowego, do października 1968, w wysokości odpowiadającej 2 tonom węgla, zaś od listopada 1968, w pełnej wysokości odpowiadającej 8 tonom węgla.

Ostatecznie Sąd w oparciu o odtworzone przez biegłego zarobki odwołującego i dodatkowo w oparciu o symulacyjne wyliczenia organu rentowego ustalił, iż wwpw z najkorzystniejszych 20 lat wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu społecznemu nie przekroczył 250 % niezależnie od tego, czy weźmie się pod uwagę I , czy II wariant opinii.

Po otrzymaniu odpisów powyższej opinii stronom, jedynie ubezpieczony się z nią nie zgodził. W szczególności wniósł o zwrócenie się do (...) S.A. o udzielenie informacji, czy w wystawionych przez ten podmiot zaświadczeniach Rp-7 uwzględniono rekompensatę z tytułu wzrostu cen, deputat węglowy i wszelkie uzyskane za lata 1974 – 1979, nagrody jubileuszowe.

Z pisemnej informacji (...) S.A. z 17 września 2019r., wynika że zaświadczenie Rp-7 z 11 maja 2018r., wystawione zostało w oparciu o zapisy z rocznych kartotek zarobkowych.

Strony nie składały dalszych wniosków dowodowych.

Sąd w oparciu o symulacyjne wyliczenia ZUS (k.126) ustalił, że wynagrodzenie odwołującego za lata 1970 – 1971 liczone z uwzględnieniem zapisów z Rp-7 z 2 czerwca 1972 i zapisów karty zasiłkowej z tego okresu pozwala na ustalenie rocznych wwpw na poziomie, odpowiednio 209,90% i 202,38%, tj. na poziomie niższym niż najniższe zarobki odtworzone przez biegłego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta organu rentowego, a także akta osobowe odwołującego z KWK (...) (dołączone do akt sprawy), opinię biegłego z zakresu ubezpieczeń społecznych, rent i emerytur Z. T. (k.42-63).

Zgromadzony materiał dowodowy, Sąd uznał za kompletny, wiarygodny i mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Szczegółowe zasady postępowania w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe określa rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011r.

w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011r. nr 237, poz. 1412). Rozporządzenie to w § 21 pkt 1 przewiduje, iż środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Powyższy przepis zakłada istnienie optymalnych warunków, tj. wymaga, by zachowała się dokumentacja płacowa pracodawcy. Natomiast w sytuacji, gdy nie zachowała się stosowna dokumentacja płacowa, wysokość zarobków może być ustalona na podstawie dokumentacji zastępczej z akt osobowych pracownika (np. umów o pracę, angaży, wpisów w legitymacji ubezpieczeniowej oraz innych pism dotyczących zatrudnienia, które zawierają informacje o wynagrodzeniu), a także zeznań świadków.

Trzeba także wskazać, że w postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 21 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997r., sygn. akt II UKN 186/97, OSNP 1998/11/342, wyrok Sądu Najwyższego z 14 czerwca 2006r., sygn. akt I UK 115/06, OSNP 2007/17-18/257).

Ponadto, w sytuacji, gdy fakt zatrudnienia odwołującego jest niewątpliwy, dopuszczalne jest ustalenie wysokości wynagrodzenia na podstawie dowodów pośrednich (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 19.01.1994r., III AUr 494/93, PS-wkł 1994/6/18).

W rozpoznawanej sprawie przedmiot sporu sprowadzał się do odtworzenia wysokości wynagrodzenia osiąganego przez ubezpieczonego w okresie jego zatrudnienia w KWK (...) w latach 1968 – 1971.

Jak wyżej wykazano Sądowi nie wiążą ograniczenia dowodowe, takie jak w postępowaniu przed organem rentowym i Sąd może ustalać wysokość wynagrodzenia na podstawie dowodów pośrednich. Kluczową jednak kwestią jest, że muszą w rzeczywistości istnieć takie dowody jak choćby szczątkowa dokumentacja osobowa, w oparciu o którą można by potwierdzić takie dowody pośrednie, jakimi mogą być zeznania świadków, czy też zapisy w ich dokumentacji emerytalnej.

Nie można wysokości zarobków, stanowiących podstawę do wyliczenia składek na ubezpieczenie społeczne ustalać w sposób hipotetyczny, oparty jedynie na domniemaniu. Przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są bowiem normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wysokości wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Przy obliczaniu wysokości podstawy emerytury, bierze się zatem pod uwagę dokładnie ustaloną wartość - wysokość uzyskiwanego w określonym czasie wynagrodzenia. Tym

samym, w sprawie o ustalenie podstawy wymiaru składki, należy dokładnie określić wysokość wszystkich składników wynagrodzenia, które mają być uwzględnione – wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 22 września 2015r. III AUa 370/14 (LEX nr 1927664).\

W przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonego w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w jego aktach osobowych, tj. umowy o pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim jednak wypadku uwzględnić można tylko takie składniki, które są pewne, stałe, wypłacane były w danym okresie

i w określonej wysokości. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można zatem ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego – wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z 3

W przedmiotowej sprawie ubezpieczony przedstawił zarobki praktycznie z całego okresu zatrudnienia. Posiada wpisy o zarobkach do 1966 roku (w latach 27 lutego 1965 do 27 października 1966 odbywał służbę wojskową. . Od 1 lutego 1967 roku awansował na stanowisko młodszego górnika pod ziemią, , a od 1 maja 1969 roku był górnikiem do wypadku w czerwcu 1972 r. W roku 1974 podjął pracę na pół etatu, a więc zarobki z lat 1974 nie mają znaczenia dla przeliczenia emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej. Do 1982 roku ubezpieczony pracował na powierzchni i jego zarobki dopiero od 1983 roku znaczenie przekroczyły 250% średniej krajowej. Średni zarobek z 12 lat pracy pod ziemią wyniósł 280,71% Ubezpieczony musiałby wykazać , że w pozostałych 8 latach średni zarobek wyniósł co najmniej 204, 13 %, a takiego zarobku w żadnym z dokumentowych lat nie osiągnął (maksymalny udowodniony zarobek to 200,11 % w roku 1982. Nadto, zdaniem Sadu wysokość zarobku ubezpieczonego z lata 1970 i 1971 została przez biegłego zawyżona , biorąc pod uwagę zaświadczeni e o zarobkach stanowiące podstawę ustalenia wysokości renty w roku 1972.

Reasumując, Sąd uznał że J. O. nie ma prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury na podstawie art. 110a ustawy emerytalnej. Zarobki z udowodnionych przez niego 20 lat nie przekroczyły 250%,

Wobec powyższego, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku. (-) sędzia Teresa Kalinka